

ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ДИГИТАЛНАТА ТРАНСФОРМАЦИЯ ВЪРХУ ИКОНОМИКАТА И ОБЩЕСТВОТО

След поредица от публикации, посветени на Четвъртата индустриална революция, в края на 2019 г. излезе от печат новата монография на проф. д-р Манол Рибов.¹ Целта на изследването е да установи какво представлява дигиталната трансформация, по какъв начин въздейства и какво може да се направи, за да се оползотвори тя в икономиката и обществото.

Книгата е структурирана в *пет глави*, в които последователно са изложени авторските виждания за научното изследване в условията на дигитализираща се среда и трансформация, осъществявана в технологиите, икономиката и образованието под въздействието на цифровизацията.

Първата глава е посветена на *теорията и методологията на научното изследване*. Изборът на тази тематика вероятно е продиктуван от съображението, че развитието на съвременната икономика изисква повече от всякога научнообоснована, годна за практическа употреба теория и методология. Върху тази основа и в зависимост от нея се определят стратегическите варианти на развитие на всяка дейност, по-близките и далечни цели, пътищата и средствата за тяхното осъществяване. Тези въпроси са анализирани през призмата на по-общия и основен проблем за отношението между науката и социалната практика. В такъв контекст е разкрита структурата на изследователския процес и основните характеристики на технологията на научното изследване. При това са взети под внимание механизмите на научния подход и изборът на приоритети в изследванията. Задълбочено е разгледано реструктурирането на научните постижения и са обосновани нарасналите изисквания към научната дейност.

Във *втора глава* фокусът е върху проблемите, свързани с *човека в дигитализиращата се среда*. Проф. Рибов подчертава, че тук трансформацията започва от начина, по който работим, и завършва с това как живеем и как се отнасяме един към друг. Дискутирани са и темите за глобалното бъдеще на нашето общество, човешката трансформация и профила на новото поколение от млади хора. Специално внимание е отделено на дигиталната трансформация на труда, на човешкия капитал и на организациите от различните сектори на икономиката. В отделни параграфи са развити въпросите, засягащи управлението на несигурността и заплахите за обществото.

В *трета глава* е разгледана *технологичната трансформация*, протичаща под въздействието на Четвъртата индустриална революция. Мащабите на тази трансформация трудно могат да бъдат обхванати. Авторът изяснява смисъла на промените, както и тенденциите и оформящите се проблеми под влияние на сегашната технологична революция. Особен акцент е поставен върху изкуствения интелект. Представени са дигиталните технологии и е диску-

¹ Рибов, М. (2019). *Дигиталната трансформация*. С.: Издателски комплекс – УНСС.

тиран трансхуманитарният проект. Разяснени са и въпросите, свързани с глобалните центрове на иновациите и социалните мрежи.

В *четвърта глава* в центъра на изследването е дигиталната икономика. Представена е същностната характеристика на посткапитализма и е разгледан краткосрочният достъп, който се осъществява между доставчици и клиенти, намиращи се в мрежова връзка. Наблегнато е на разместването на конфигурациите в глобалната икономика и на комерсиализацията на човешкия живот. Анализирани са цифровизацията в икономиката, като акцентът е поставен върху споделяната икономика. Представена е също новата икономическа структура. Засегнати са и въпросите, свързани с преформулирането на обществените институции и утвърждаването на равновластието и полицентричното управление.

В последната *пета глава* проф. Рибов излага своите виждания за висшето образование, като се фокусира върху реформата. В този контекст са разгледани интегрираните системи за управление, внедряването на новите технологии чрез реинженеринга, както и проектният подход в научното обслужване. Представена е и стратегията за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж, като е обърнато внимание на структурните изменения в икономиката, обществото и науката.

В *заключителната част* авторът обобщава, че Четвъртата индустриална революция ще окаже значителен ефект върху пазара на труда и работните места в целия свят. Това обаче не означава, че сме изправени пред дилемата „човек – машина“. В действителност в голяма част от случаите сливането на дигиталните, физическите и биологичните технологии, които стоят зад текущите промени, ще послужи за подобряване на човешкия труд и познания. Ето защо ръководителите трябва да подготвят работната сила и да развиват образователните модели за бъдещата работа заедно и успоредно с все по-способни, свързани и интелигентни машини.

Според проф. Рибов бъдещето на днешното поколение зависи повече от науката и технологиите в сравнение с всяко друго поколение преди него. И още нещо – от сегашната генерация се изисква да знае за науката повече от предишните поколения, защото тя се е превърнала в част от ежедневието ѝ по безпрецедентен начин. Същевременно значимите технологични нововъведения, които ще поставят началото на една паметна промяна в целия свят, тепърва предстоят – това е неизбежно и тази перспектива е голямо вдъхновение за съвременното поколение. Ние обаче трябва да изиграем ролята си, за да сме сигурни, че днешните млади хора ще имат не само възможността, но и желанието да се посветят изцяло на науката отрано, за да могат да реализират своя потенциал и да създадат по-добър свят за цялото човечество.

Проф. д-р Мария Станкова